

Μακεδονικά

Τόμ. 16, Αρ. 1 (1976)

Μελετήματα στη Μνήμη Βασιλείου Λαούρδα

Γ. Ι. Θεοχαρίδης

doi: [10.12681/makedonika.653](https://doi.org/10.12681/makedonika.653)

Copyright © 2014, Γ. Ι. Θεοχαρίδης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Θεοχαρίδης Γ. Ι. (1976). Μελετήματα στη Μνήμη Βασιλείου Λαούρδα. *Μακεδονικά*, 16(1), 382–383.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.653>

συμβίαν αὐτοῦ Μαρίαν (σ. 75/6), ἡ ἐργασία τοῦ Γ. Ι. Θεοχαρίδου, Μιχαὴλ Δούκας Γλαβᾶς Ταρχανειώτης. (Προσωπογραφικά). Θεσσαλονίκη 1956. Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, τόμ. Ζ' (Μνημόσυνον Χαριτώνος Χ. Χαριτωνίδου). Θεσσαλονίκη 1956, σ. 183-206, ἐκ τῆς ὁποίας θὰ ἔμποροῦσαν νὰ λεχθοῦν ὑπὸ τοῦ συγγραφέως περισσότερα περὶ τοῦ ποῖος ἤτο ὁ πρωτοστράτωρ Μιχαὴλ καὶ ποία ἡ συμβία του Μαρία καὶ ὄχι μόνον τὰ εἰς τὴν ἐπιγραφὴν ἀναφερόμενα ὀνόματά των, τὰ μὴ ἔχοντα χρεῖαν Ὁδηγοῦ.

Νομίζομεν ὅτι τὰ ἀνωτέρω δὲν μειώνουν τὴν ἀξίαν τοῦ καλογραμμένου Ὁδηγοῦ, ἀλλὰ θὰ συμβάλουν, ἐὰν ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν εἰς μίαν νέαν ἐκδοσίν του, εἰς κάποιαν βελτίωσίν του.

Γ. Ι. ΘΕΟΧΑΡΙΔΗΣ

Μελετήματα στὴ Μνήμη Βασιλείου Λαοῦρδα. Θεσσαλονίκη 1975. (Essays in memory of Basil Laourdas. Thessaloniki 1975). Σελ. 645. Ἐκδοσις ὑπὸ Λουίζας Β. Λαοῦρδα. Ἐκτύπωσις ὑπὸ Ε. Σφακιανᾶκη καὶ Υἱῶν, Θεσσαλονίκη. Πόλης ὑπὸ «Γρηγόρη», Σόλωνος 73, Ἀθήναι 143.

Ὁ ὑπὸ παρουσίαν ὀγκώδης τόμος τῶν 645 σελίδων, ὁ ἀφιερωμένος εἰς τὴν Μνήμην τοῦ Βασιλείου Λαοῦρδα (Μάρτιος 1912-Μάρτιος 1971), τοῦ, ἀποθανόντος προῶρος, πολυπύρου νεοελληνος πνευματικοῦ ἀνθρώπου καὶ πρώτου δημιουργικοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ἰδρύματος Μελετῶν Χερσονήσου τοῦ Αἴμου τῆς Ἐταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν συναπετέλεσθη ἀπὸ τὰς σπονδᾶς πνευματικῆς ἐργασίας ἐλλήνων καὶ ξένων ἐπιστημόνων, οἱ ὅποιοι ἐγνώρισαν αὐτὸν, ἐξετίμησαν αὐτὸν καὶ συνειργάσθησαν μετ' αὐτοῦ, καὶ περιέχει ὕλην καλύπτουσαν φιλολογικούς καὶ ἱστορικούς χρονικούς τομείς τόσοσον εὐρεῖς καὶ τόσοσον διαφόρους, ὅσον εὐρέα καὶ ὅσον διάφορα ἦσαν τὰ ἐπιστημονικὰ ἐνδιαφέροντα ἐκείνου.

Μετὰ μίαν σύντομον (σ. 1) χρονολογικὴν ἀναγραφὴν τοῦ βίου καὶ τῆς σταδιοδρομίας του καὶ μετὰ μίαν μακρὰν (σ. 3-28) καὶ κοπιωδῶς καταρτισθεῖσαν ἀναγραφὴν τῶν 405 δημοσιευμάτων του (συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν διαφόρων βιβλιοκρισιῶν του) ὑπὸ Ι. Α. Παπίγκη, τέσσαρες Ἕλληνες καὶ τρεῖς ξένοι, ἄνθρωποι τῆς Ἐπιστήμης καὶ τοῦ Πνεύματος, οἱ μὲν εἰς ἑλληνικὴν, οἱ δὲ εἰς ἀγγλικὴν γλώσσαν, παρουσιάζουν τὸν Βασίλειον Λαοῦρδα, ὅπως τὸν ἐγνώρισαν, καὶ ἀνακαλοῦν, οὕτως εἰπεῖν, διὰ τὸν ἀναγνώστην τὸ πνεῦμα του, διὰ νὰ γνωρίσῃ οὗτος τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν λόγιον. Οὕτως:

1) Ὁ Π. Πρεβελᾶκης, Μνημόσυνο στὸ Βασίλειο Λαοῦρδα (σ. 3-28), ἀναπολεῖ τοὺς κοινούς πνευματικούς των ἀγῶνας εἰς τὰς Ἀθήνας ὀλίγον πρὶν καὶ ἀμέσως μετὰ τὴν ἐκρηξίν τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου καὶ μέχρι τῆς μεταβάσεως τοῦ Β. Λαοῦρδα εἰς τὴν Κρήτην (1946/7) καὶ κατόπιν εἰς τὸ Ἐξωτερικόν (1947/8).

2) Ὁ Π. Κανελλόπουλος, Ὁ μαθητῆς μου καὶ ὁ γενναῖος Ἕλληνας, εἰς βραχὺ σημείωμα (σ. 45-48, δὲν ἀναφέρεται εἰς τὰ Περιεχόμενα, σ. VII), ἀφηγεῖται τὰς ἀναμνήσεις τοῦ διδασκάλου ἀπὸ τὸν μαθητὴν του καὶ ἀπὸ τὸν κατόπιν πολιτικὸν ὁπαδόν του καὶ ἀγωνιστὴν κατὰ τοὺς δυσκόλους χρόνους τῆς γερμανικῆς Κατοχῆς.

3) Ὁ Μ. Γ. Παράμας, Κρητικὸς ἐπιτάφιος (σ. 49-54), διηγεῖται τὴν πρώτην γνωριμίαν των, τὴν πνευματικὴν δραστηριότητα τοῦ Β. Λαοῦρδα ὡς μέλους τοῦ «Κρητολογικοῦ Θιάσου» καὶ συνεργάτου τῶν «Κρητικῶν Χρονικῶν» κατὰ τὴν παραμονὴν του εἰς τὴν Κρήτην τὸ 1946-47, ὡς καὶ χαριτωμένα ἐπεισόδια ἀπὸ κοινὴν ἐκδρομὴν φίλων εἰς τὸ ὄροπέδιον τοῦ Λασιθίου.

4) Ὁ Κ. Λασσιθιωτάκης, Τὸ πάθος τοῦ Ἰδανισμοῦ (σ. 55-73), προσπαθεῖ νὰ παρακολουθήσῃ τὴν πνευματικὴν πορείαν τοῦ Β. Λαοῦρδα διὰ μέσου τῆς πνευματικῆς πα-

παγωγής του και να προσδιορίση τὰ κριτήρια, τὰ ὁποῖα οὗτος ἐχρησιμοποίησε κατὰ τὴν ἀξιολόγησιν τοῦ ἔργου ὀρισμένων πνευματικῶν ἀνθρώπων, ὅπως τοῦ Ν. Καζαντζάκη και τοῦ Π. Πρεβελάκη.

5) Ὁ G. K u s t a s, With Basil at Dumbarton Oaks (σ. 75-77), παρουσιάζει τὰς ἐπιστημονικὰς ἀσχολίας τοῦ ἐξ Ἀγγλίας εἰς Ἠνωμένας Πολιτείας ἐλθόντος φιλολόγου και ἱστορικοῦ Β. Λαούρδα, ὅπως εἶναι ἡ ἔκδοσις τῶν ἔργων τοῦ πατριάρχου Φωτίου, τὴν ὁποίαν ἀνέλαβεν οὗτος ἐργαζόμενος εἰς τὸν κύκλον τῶν ἐρευνητῶν τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Dumbarton Oaks, τὴν ἐπιτυχή προσπάθειάν του διὰ τὴν καλλιέργειαν πνευματικῶν σχέσεων μεταξὺ ἀμερικανῶν και ἑλληνο-αμερικανῶν φίλων και τῆς ἑλληνικῆς του πατρίδος, ὡς και τὰς κατόπιν ἐπανειλημμένας καρποφόρους ἐπισκέψεις του εἰς τὴν Ἀμερικήν.

6) Ὁ P. C h a r a n i s, Basil Laourdas as byzantinist (σ. 79-90), παρουσιάζει τὸν βυζαντινολόγον Β. Λαούρδαν και τὰ κεντρικὰ θέματα τῶν 68 βυζαντινῶν δημοσιευμάτων αὐτοῦ, ὅς εἶναι αἱ Ὁμιλίας και Ἐπιστολαὶ τοῦ πατριάρχου Φωτίου, τὰ Σχόλια τοῦ Καισαρείας Ἀρέθα, τὰ εὐρισκόμενα εἰς διαφόρους κώδικας τοῦ Φωτίου, και αἱ Ὁμιλίας και Ἐπιστολαὶ αὐτοῦ, τὰ διάφορα Ἐγκώμια εἰς τὸν Ἅγιον Δημήτριον Θεσσαλονίκης και ἡ βυζαντινὴ Κρήτη εἰς τὰς δημοσιεύσεις ἔργων τοῦ Ἀνδρέου Κρήτης και τοῦ Μιχαῆλ Ἀποστόλη.

7) Ὁ D. D j o r d j e v i ć, My dear Friend Basil (σ. 91-94), ἀφηγεῖται τὰ τῆς προσωπικῆς γνωριμίας του μετὶ τὸν ἄνθρωπον Β. Λαούρδαν εἰς τὴν Θεσσαλονικὴν τὸ 1963 και μετὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ εἰς τὸ Ἴδρυμα Μελετῶν Χερσονήσου τοῦ Αἴμου, τὸ ὅποτον ἐθεμελίωσεν ἀνυπάρχτους πρότερον σχέσεις μετὶ ξένους ἐπιστήμονας, ἀκόμη και μετὶ προερχομένους ἐκ χωρῶν διαφόρου πολιτιστικοῦ και ἔθνικοῦ περιβάλλοντος.

Ἀκολουθοῦν 36 μελέται ἐρευνητῶν, προσφερθεῖσαι εἰς τὴν Μνήμην του (σ. 97-642), ἐκ τῶν ὁποίων πέντε (σ. 97-158) ἀναφέρονται εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν και ρωμαϊκὴν ἐποχὴν, ὡς αἱ ἐργασίαι τῶν: Ch. Edson - J. M. R. Cormack - S. Düll - D. M. Pippidi - και J. Wolfe Loomis, δέκα τρεῖς (σ. 159-347) πραγματεύονται θέματα τοπογραφικά, φιλολογικά, ἱστορικά, τέχνης και θεολογίας τῆς ἑλληνικῆς μεσαιωνικῆς Αὐτοκρατορίας τῆς Ἀνατολῆς μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων τὸ 1453, ὡς αἱ ἐργασίαι τῶν: P. A. Clement - B. C. P. Tsangadas - L. G. Westernik - B. Radojčić - Γ. I. Θεοχαρίδη, K. M. Setton - J. W. Barker - C. A. Trypanis - A. Ξυγγοπούλου - Στ. Ἀλεξίου - St. Harkianakis, D. J. Constantelos και J. E. Rexine, δέκα ἕξ (σ. 349-625) ἀναφέρονται εἰς τὴν νεωτέραν ἐποχὴν ἀπὸ τοῦ 17ου αἰῶνος μέχρι τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου και πραγματεύονται θέματα ἱστορίας, πολιτικῆς και διακρατικῶν σχέσεων τοῦ βαλκανικοῦ και τοῦ εὐρωπαϊκοῦ χώρου, ὡς αἱ ἐργασίαι τῶν: St. Fischer-Galati - R. W. Hartle - W. H. McNeill - R. Browning - Sp. Vryonis - D. Iliadou - E. Πρεβελάκη - N. Todorov - J. Irmscher - B. Raditsa - G. B. Leon - D. Dakin - H. J. Psomiades - H. N. Howard - D. J. Delivanis και J. O. Iatrides. Τέλος, δύο τελευταῖαι ἐργασίαι (σ. 627-642), τῶν E. Keeley και K. Kazakis, πραγματεύονται προβλήματα νεοελληνικῆς γλώσσης.

Τὸν Τόμον κλείει Ἐπίλογος τῆς χήρας συζύγου του, Λουίζας Β. Λαούρδα, (σ. 643-645), ὁ ὁποῖος σκοπὸν ἔχει νὰ ἐκφράσῃ εὐχαριστίας ὄχι μόνον πρὸς τοὺς συνεργασθέντας εἰς τὸν τόμον «Εἰς Μνήμην Β. Λαούρδα», ἀλλὰ και πρὸς πολλοὺς ἄλλους, φίλους, οἱ ὁποῖοι ἐτίμησαν μετ' ἄλλους τρόπους τὴν Μνήμην του.

Γ. I. ΘΕΟΧΑΡΙΔΗΣ

Ἄθωνασίου Α. Ἀγγελόπουλου, Νικόλαος Καβάσιλας Χαμαετός, ἡ ζωὴ και τὸ ἔργον αὐτοῦ. (Συμβολὴ εἰς τὴν Μακεδονικὴν Βυζαντινὴν Προσωπογραφίαν). Ἀνάλεκτα Βλατάδων 5. Θεσσαλονίκη 1970. (Πατριαρικὸν Ἴδρυμα Πατερικῶν Μελετῶν). Σελ.